

Beprövad erfarenhet – vad innebär det i praktiken?

En studie som undersöker pedagogers förståelse av beprövad erfarenhet

Av: Lova Johnson Haborn

Handledare: Niklas Törnsten

Examinator: Elin Lundqvist

Södertörns högskola | Institutionen för lärarutbildningen

Självständigt arbete, 15 hp | Höstterminen 2025

Programmet för förskolläraryrket med interkulturell profil,
erfarenhetsbaserad

Abstract

Proven experience- what does it mean in practice? A study examining educators' understanding of proven experience

The purpose of this study was to examine educators' views on and interpretations of the concept of "proven experience", as well as how they apply proven experience in practice. The study also aimed to explore how these interpretations and areas of application relate to Skolverket's definition of the same concept. To investigate this, two research questions were used: How do educators interpret proven experience, and how does this relate to Skolverket's definition? And how, and to what extent, do educators describe that proven experience is used in the planning of their educational practice? The study was conducted using a mixed-method design, meaning that it included both quantitative and qualitative questions in a digital survey. A total of 346 respondents (preschool teachers, educated childcare workers, and uneducated childcare workers) participated in the study.

The results were analyzed using the discourse-analytical concept of the "empty signifier," as well as the epistemological concepts of episteme, techne, and phronesis. These were chosen to help identify what type of knowledge educators are considered to possess, or what type of knowledge would be desirable within the concept of proven experience, and whether they used the concept in the way intended by Skolverket. The most common definition among educators was to equate proven experience with experience-based knowledge.

Keywords: Proven experience, preschool, experienced based knowledge, educators, view of knowledge

Sammanfattning

Syftet med denna studie var att undersöka pedagogers syn på och tolkningar av begreppet beprövad erfarenhet samt hur de använder sig av beprövad erfarenhet i praktiken. Syftet var även att se hur dessa tolkningar och användningsområden stod i relation till Skolverkets definition av samma begrepp. För att ta reda på detta användes två forskningsfrågor: Hur tolkar pedagoger beprövad erfarenhet och hur relaterar det till Skolverkets definition? Och Hur, och i vilken grad, beskriver pedagoger att beprövad erfarenhet används i planeringen av verksamheten?

Studien genomfördes genom ett mixed-method upplägg vilket innebär att den innehöll både kvantitativa och kvalitativa frågeställningar i en digital enkät. 346 informanter (förskollärare, utbildade barnskötare och utbildade barnskötare) deltog i studien. Resultatet analyserades med hjälp av det diskursanalytiska begreppet empty signifier samt kunskapsbegreppen episteme, techne och fronesis. Dessa valdes för att hjälpa till att se vilken kunskap som pedagogerna anses finns eller vore önskvärt i begreppet beprövad erfarenhet eller använde det så som Skolverket tänkt. Den vanligaste definitionen bland pedagogerna var att likställa beprövad erfarenhet med erfarenhetsbaserad kunskap.

Sökord: Beprövad erfarenhet, förskola, erfarenhetsbaserad kunskap, pedagoger, kunskapssyn

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
2. Tidigare forskning.....	3
3. Metod.....	5
3.1 Mixad metod	5
3.1 Urval.....	6
3.2 Etiska riktlinjer.....	7
3.3 Analysmetod	7
4. Teoretiska utgångspunkter	7
4.1 Empty signifier/tom beteckning.....	7
4.2 Episteme, techne och fronesis	8
5. Resultat.....	10
5.1 Statistik.....	10
5.2 Definitioner av beprövad erfarenhet.....	11
5.2.1 Beprövad erfarenhet som erfarenhetsbaserad kunskap	11
5.2.2 Beprövad erfarenhet liknande Skolverkets definition.....	12
5.2.3 Svårigheter att förstå och att arbeta med beprövad erfarenhet	13
5.2.4 Beprövad erfarenhet och det individuella barnet/barngruppen	13
5.3 Hur beprövad erfarenhet används av pedagogerna.....	14
5.4 Analys.....	16
6. Diskussion och slutsatser	26
Referenslista	29
Bilagor	1

1. Inledning

Utbildningen i förskolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och lägga grunden för ett livslångt lärande (Lpfö 25, s. 6). Beprövad erfarenhet är ett begrepp som skrevs in i skollagen, 1 kap. 5§ och 7b§, år 2010 (SFS 2010:800) och som funnits med i läroplanen för förskolan sedan 2018 (Lpfö 18, s. 10). Men vad innebär egentligen beprövad erfarenhet? Skolverket beskriver beprövad erfarenhet så här:

Beprövad erfarenhet består av kunskap som har vuxit fram i det vardagliga arbetet i förskola och skola, genom att de verksamma tillsammans prövar och omprövar, diskuterar och kritiskt granskar sin egen verksamhet. Det är alltså professionens egen, gemensamma, kunskap som växer fram över tid. (Skolverket 2025)

Skolverket (2025) skriver vidare att beprövad erfarenhet är ett sätt att ta vara på den praktiska kunskap som finns hos pedagoger, men också att erfarenheten inte blir beprövad förrän den genomgått vissa steg. Dessa steg innefattar någon typ av dokumentation, reflektion och spridning av arbetet (Skolverket 2025). Det betyder alltså att ett arbetslag behöver komma med förslag på ett arbetssätt eller en undervisning, testa detta, dokumentera, utvärdera och ompröva. Sedan systematisera arbetssättet/undervisningen och slutgiltigt sprida sin process vidare till andra enheter för att den ska räknas som beprövad erfarenhet enligt Skolverket.

Jag har arbetat inom förskola i många år och min tolkning och förståelse av begreppet har inte överensstämmt med Skolverkets definition. Jag har i samråd med en tidigare kvalitetsledare på min arbetsplats tolkat det som ett begrepp som syftar till att man prövat ett arbetssätt upprepade gånger, med variation, för att på så sätt komma fram till det slutgiltiga arbetssätt som fungerar bäst och som man sedan arbetar utefter. Ingen av oss hade förstått att erfarenheten skulle dokumenteras, systematiseras eller spridas vidare för att den skulle räknas som beprövad. Under min studietid, då vi diskuterat begreppet under seminarium, visade det sig att ingen i min seminariegrupp hade förstått innebörden av beprövad erfarenhet utifrån Skolverkets definition utan alla hade egna tolkningar av begreppet. Väldigt få hade förstått att den beprövade erfarenheten behövde spridas för att bli just beprövad och de som hade hört om spridning tyckte att det räknas som spridning när man diskuterar erfarenheten i arbetslaget. Begreppet ledde också till stora diskussioner om det verkligen är rimligt att man ska hinna att göra sina erfarenheter beprövade, eller leta fram tidigare beprövad erfarenhet, då

många upplevde att man knappt hann det redan med deras egna lite lösare definition av begreppet. Det var också oklart var man kunde hitta andras tidigare beprövade erfarenheter.

Den reviderade läroplanen nämner att förskolans undervisning och arbetssätt ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vid fem tillfällen (Lpfö 25), men beskriver aldrig processen som finns definierad på Skolverkets hemsida. Kan det göra att det finns ett stort tolkningsutrymme? Man kan också se det ökade nämnandet av begreppet beprövad erfarenhet i den reviderade läroplanen, alltså att det nämns vid fem tillfällen till skillnad mot en gång i den tidigare läroplanen (Lpfö18), som ett sätt för samhället att poängtera vikten av dess innebörd.

Därför vill jag undersöka om pedagoger som arbetar i verksamheten tolkar och använder begreppet efter Skolverkets definition eller om begreppet har fått olika innebörd hos olika pedagoger. Utbildningen i förskolan ska vara likvärdig oberoende av var i landet den utförs (Lpfö 25, s. 26). Hur kan man säkerställa att utbildningen blir likvärdig om pedagogerna som ska utvärdera och kvalitetssäkra utbildningen inte tolkar begreppen undervisningen ska vila på på samma sätt? Blir undervisning och utbildning verkligen likvärd om pedagoger utgår från erfarenheter som de menar är beprövade, men egentligen inte följt den process som krävs för att den ska bli just beprövad?

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med den här undersökningen är att ta reda på hur pedagoger tolkar och säger sig använda beprövad erfarenhet i sin verksamhet och om deras tolkningar står i relation till Skolverkets definition av begreppet. Undersökningen kommer att utgå från dessa två frågeställningar:

- Hur tolkar pedagoger beprövad erfarenhet och hur relaterar det till Skolverkets definition?
- Hur, och i vilken grad, beskriver pedagoger att beprövad erfarenhet används i planeringen av verksamheten?

2. Tidigare forskning

I kommande del presenterar jag den forskning jag tagit del av. Under sökprocessen var det svårt att hitta framförallt internationell forskning, då beprövad erfarenhet är ett relativt unikt begrepp för Sverige. Den engelska översättningen *proven experience* ledde även den till svensk forskning så därför har jag endast använt mig av svensk forskning i den här studien. Begreppet beprövad erfarenhet infördes i förskolans läroplan 2018 och forskningen jag hittade var därför relativt ny, det kan tyda på att det är ett område som inte är helt beforskat ännu och ett område som det behövs mer forskning kring.

Sivhed (2025, s. 142) beskriver i sin avhandling *Vetenskapligt beprövad erfarenhet, lärares kunskapsbehov i relation till ULF-initiativet* att det framkommer en diskurs kring beprövad erfarenhet som villkorat erkännande, det vill säga som en potentiellt värdefull kunskap så länge den definieras inom akademiska ramar. Att beprövad erfarenhet inte besitter samma tyngd i skol- och förskolesammanhang som syskonbegreppet vetenskaplig grund. Denna diskurs menar att beprövad erfarenhet aldrig riktigt kan ses som ett fristående begrepp utan alltid står i beroendeposition till vetenskaplig grund för att få ett reellt akademiskt värde (2025, s. 142-143). Sivhed (2025, s. 142) lyfter att det finns strukturella svårigheter som bland annat tidsbrist, ojämna samverkansvillkor, ekonomiska resurser och tillgången till forskarutbildade lärare som försvårar arbetet med beprövad erfarenhet. Sivhed (2025, s. 163) skriver också om en hierarkisk diskurs, där man menar att lärares egna åsikter om vilken typ av kunskap som är viktig och som de anser bör få mandat i verksamheterna åsidosätts av de externa aktörer som har mandat att bestämma vilken typ av fortbildning som ska prioriteras i skolutvecklingsarbetet. På så sätt får alltså den praktiskbaserade erfarenhetsbaserade kunskapen som lärare sitter på inte samma inflytande i professionen som lärare själva kanske önskat (2025, s. 163). Avhandlingen belyser alltså att beprövad erfarenhet ofta står i relation till vetenskaplig grund och att begreppet inte besitter samma tyngd som vetenskaplig grund. Det framkommer även att det finns flera faktorer som försvårar arbetet med beprövad erfarenhet.

Bergmark & Hansson (2020, s. 9-10) skriver att deras resultat i studien *How teachers and principals enact the policy of building education in Sweden on a scientific foundation and proven experience: challenges and opportunities* visade att lärare upplever beprövad erfarenhet som mer positivt än vetenskaplig grund. Att de, precis som lärarna i Sivheds avhandling, vill utgå från sina egna erfarenheter kring lärande och vad de har sett fungera. Dock är lärarna mer negativa kring att erfarenheten måste dokumenteras och spridas vidare

utanför den egna enheten för att räknas som beprövad. De upplever att erfarenheten måste baseras på mer än en känsla för att valideras, men ifrågasätter Skolverkets definition av beprövad erfarenhet då det upplevs för krävande att dokumentera och sprida den vidare. Rektorerens förståelse av beprövad erfarenhet visade sig stämma mer överens med Skolverkets definition än lärarnas. Dock var det färre kommentarer kring beprövad erfarenhet än både vetenskaplig grund och vetenskapligt förhållningssätt. En informant uttryckte att det var svårare att säga något kring beprövad erfarenhet, då det finns så lite att bygga på och att det är ett relativt nytt begrepp (Bergmark & Hansson 2020, s. 9-10). Artikeln belyser alltså att lärarna är negativa till att erfarenheten behöver spridas för att definieras som beprövad. Rektorerens förståelse för begreppet stämde mer överens med Skolverkets definition än lärarnas.

Även Bergman & Westmans artikel *Att utveckla undervisning i förskola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet: förskollärares professionella lärande i ett aktionsforskningsprojekt* nämner det här med spridning av begreppet. De menar att tidsperspektivet och omfattningen av spridningen i det som ska bli beprövad erfarenhet har omformulerats och därmed tolkas och används olika utifrån de praktiserande verksamheterna (Bergman & Westman 2022, s. 9). Artikeln benämner vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet som två komplementära kunskapskällor, som förskollärare ska grunda sin undervisning på men lyfter också att förskollärarna upplever en svårighet med beprövad erfarenhet, då förskollärarna hade svårt att definiera begreppet till fullo (Bergman & Westman 2022, s. 9-10). Artikeln lyfter alltså att det finns en svårighet att definiera begreppet beprövad erfarenhet och vad det innebär i praktiken.

Skolforskningsinstitutets rapport (Skolforskningsinstitutet 2022) beskriver också två kompletterande kunskapskällor, praktisk och personlig kunskap. Den praktiska handlar om hur läraren agerar i undervisningstillfällena och de kontextuella skillnaderna som kan uppstå mellan dem, medan den personliga kunskapen är en reflekterad och medveten kunskap. De skriver att det kan vara svårt att ta ett forskningsresultat och direkt överföra det till en undervisningssituation och att man istället behöver använda sina praktiska kunskaper för att på så sätt integrera forskningsresultatet över tid. (Skolforskningsinstitutet 2022, s. 8). Rapporten visar också att det finns en tillit till Skolverket och deras dokument, att lärare menar att man jobbar efter vetenskaplig grund om man använder dessa. De visar också att det inte alltid finns forskning i grunden utan att lärare också förlitar sig på beprövad erfarenhet,

alltså så här har vi gjort länge och det har funkat och andra har fått testa och det har funkat även för dem (Skolforskningsinstitutet 2022, s. 25). Skolforskningsinstitutets rapport lyfter alltså att lärare till viss del förlitar sig på beprövad erfarenhet.

Forskningen som jag tagit del av behandlar att beprövad erfarenhet står i relation till vetenskaplig grund men att beprövad erfarenhet inte besitter samma tyngd som vetenskaplig grund. Artiklarna lyfter även svårigheter med begreppet beprövad erfarenhet, att det finns olika faktorer som försvårar arbetet och att begreppet är svårdefinierat. Det framhävs även att lärare är negativa till att erfarenheten behöver spridas för att definieras som beprövad. Artiklarna är alltså relevanta för min undersökning eftersom jag undersöker pedagogers uppfattningar om begreppet beprövad erfarenhet och hur de beskriver att de använder begreppet i praktiken.

3. Metod

Här kommer jag att presentera mitt val av datainsamlingsmetod, hur jag analyserat mitt material och hur jag har förhållit mig till de etiska riktlinjerna.

3.1 Mixad metod

Den här studien utgår från ett mixed method- upplägg, då jag genomfört en kvantitativ undersökning utifrån en digital enkät. Samtidigt omfattar enkäten utöver de kvantitativa frågorna fyra kvalitativa frågor med öppna svar. Det kvantitativa upplägget ger en större svarsfrekvens samt passar bra för att få mer statistiska data och kan ge svar på frågor som syftar till mängd, samband mellan variabler samt orsak och verkan (Patel & Davidson 2019, s. 51). En kvalitativ studie passar bättre för att ta reda på hur människor uppfattar saker, fenomen eller begrepp även så kallade ”mjuka data” (Patel & Davidson, s. 52). Min tanke var därför att en kombination av dessa metoder kunde ge mig ett bättre svar genom att jag kunde få mer data att analysera via enkäter, men också möjligheten att försöka förstå pedagogernas uppfattningar genom de öppna frågorna i enkäten. Jag kunde på så sätt få ett mer statistiskt svar på i vilken grad pedagogerna säger sig använda beprövad erfarenhet genom enkätens stängda frågor, men samtidigt få deras tolkningar av begreppet via de öppna frågorna.

Löfdahl Hultman (2021, s. 36) skriver att det är viktigt att tänka på att undersökningen man genomför inte kränker någon och att intervjuerna genomförs på ett sätt där informanterna inte behöver oroa sig för att exempelvis kollegor ska höra, då det kan påverka hur informanterna svarar på frågorna. Detta var också en av anledningarna till att jag ville göra studien med enkäter i stället för intervjuer. Då mina förkunskaper kring ämnet, som jag beskrev i inledningen, var att många inte kände till Skolverkets definition av begreppet beprövad erfarenhet kan det finnas en risk att informanterna känner dig ”dumma” vid en intervju där, man sitter med någon ansikte mot ansikte och inte kan besvara de frågor som ställs. I en enkät, med garanterad anonymitet, kan man eliminera den risken genom att informanten vet att ingen kommer få reda på om den kan ett visst begrepp eller inte. Inte ens den som avläser resultaten kan veta vem som svarat. Det tror jag leder till en större trygghet hos informanten. Risken med enkäter är dock att informanten inte svarar ärligt utifrån sin kunskap utan har möjlighet att söka fram kunskapssvar under tiden de besvarar enkäten. Därför har jag valt att inte endast ha ja- och nejfrågor i min enkät utan att även ha två frisvarsfrågor i slutet, där frågorna inte är utformade på ett sätt där de eftersöker ett korrekt svar på vad begreppet innebär utan syftar till att informanten ska ge exempel från sin verksamhet och hur de använt begreppet. På det sättet kan man som informant svara utifrån sin erfarenhet, som då inte bara blir kopplad till ens kompetens utan till ens erfarenheter. Det läggs också mindre vikt vid individen på så sätt och fokuset kan hamna på arbetslaget och arbetsplatsen, vilket också kan öka ärligheten i svaren. Enkäten utformades och genomfördes via enkätverktyget Microsoft forms.

3.1 Urval

Enkäten har skickats till tio olika förskolor runt om i Sverige. Då svarsfrekvensen efter utskickad enkät var låg delades enkäten i sociala medier och svarsfrekvensen ökade kraftigt. Informanterna omfattar både barnskötare, förskollärare och utbildade som är anställda i förskola. Att alla dessa yrkesgrupper ska finnas representerade beror på att alla, även om det är förskollärare som bär huvudansvaret, är ansvariga för att arbetet utifrån läroplanen ska fortgå i förskolan. Därför bör alla yrkesgrupper ha kännedom om Skolverkets definition av beprövad erfarenhet och vad det innebär. Informanterna fick kryssa i vilken yrkestitel de har i början av enkäten för att jag skulle kunna sammanställa om förståelsen för begreppet skiljer sig beroende på utbildningsnivå eller om det är irrelevant.

3.2 Etiska riktlinjer

Studien förhåller sig till Vetenskapsrådets forskningsetiska riktlinjer kring information och samtycke (Vetenskapsrådet 2011, s. 62-64) genom att enkäten börjar med information om hur personuppgifter behandlas och vad studiens syfte var. Enkäten krävde inte någon information av personuppgifter utan det är endast aktuellt om informanten självmant väljer att dela dem i någon av frisvarsfrågorna. De informeras också om att när de väl har deltagit i enkäten finns det ingen möjlighet att dra sig ur, då svaren är anonymiserade även för mig som ska avläsa resultatet och att jag därför inte har möjlighet att plocka bort deras svar. De får också veta att all data kommer att raderas efter avslutad studie i enlighet med nyttjandekravet.

3.3 Analysmetod

Jag analyserade resultatet genom en tematisk analys. Braun & Clarke (2008, s. 4-5) menar att en tematisk analys är ett flexibelt verktyg att använda i en analys och att den passar bra att använda i en kvalitativ studie. Då fokuset i den här studien ligger på pedagogers tolkningar av begreppet beprövad erfarenhet är det de kvalitativa svaren som kommer att ges mest utrymme i analysen och därav valdes den tematiska analysmetoden. Jag sorterade därför frisvaren både digitalt och analogt i olika teman med hjälp av färgmarkeringar. Jag läste alla frisvaren som helhet och senare en del i taget för att få en djupare förståelse för materialet och för att identifiera olika teman.

4. Teoretiska utgångspunkter

Här kommer jag presentera mina teoretiska utgångspunkter som jag använder mig av i min analys. Jag undersöker pedagogers syn på beprövad erfarenhet och hur de beskriver att de använder sig av det. Jag har valt att använda empty signifier som ett ramverk för studien och kunskapsbegreppen episteme, techne och fronesis.

4.1 Empty signifier/tom beteckning

Jag kommer i den här studien att använda empty signifier/tom beteckning som ett ramverk. Det är ett begrepp som används inom den diskursanalytiska teorin. Ramsey (2025, s. 6) beskriver empty signifier som ett begrepp som är tomt på en specifik mening och därför kan fyllas med olika innebörd beroende på behovet. Ramsey (2025, s. 6) skriver vidare att empty signifier syftar till saknaden av betydelse av begreppet. Begreppet beprövad erfarenhet har en

tydlig mening från Skolverket men är den definitionen förankrad i förskoleverksamheten? För att analysera vilken typ av kunskaper som begreppet beprövad erfarenhet kan fyllas med har jag valt tre teoretiska kunskapsbegrepp för att hjälpa mig i analysen av mitt material. De är episteme, techne och fronesis. Aristoteles beskrev dessa begrepp som de intellektuella dygderna och att de kan ses som ett komplement till de moraliska karaktärsdygderna som bland annat mildhet, rättvisa och mod (Pröckl 2020, s. 82). Han använde sig också av dessa begrepp för att beskriva olika typ av kunskaper (Aristoteles 2023).

4.2 Episteme, techne och fronesis

Episteme syftar till en vetenskaplig och teoretisk kunskap, där kunskapen inte kan ha olika resultat utan alltid är densamma. Den här typen av kunskap är konstant och går att både lära sig och lära ut och undervisning i vetenskaplig kunskap utgår från sådant som är känt sedan tidigare. Den utgår från att man har bevis eller belägg för hur det fungerar och är enligt Aristoteles den typ av kunskap man utgår från i naturvetenskapen (Aristoteles 2023, s. 219). Ett exempel på den här kunskapen i förskolans värld skulle kunna vara hur ett frö utvecklas. Det har behov av samma saker för att utvecklas oavsett vem som planterar det, det finns bevis på hur utvecklingen sker och vad den behöver för att utvecklas.

Techne betyder direktöversatt teknik men översätts oftast till konst. Det handlar inte endast om konst som artistiskt uttryck utan syftar främst till en praktisk och produktionsorienterad kunskap. Det innebär alltså den kunskap som krävs i praktiska yrken som exempelvis vid husbyggen. Techne fokuserar inte på handlingen i sig utan framställningen inför handlingen (Aristoteles 2023, s. 220-221). I förskolekontext skulle techne kunna vara hur man utformar lärmiljöerna eller hur man checkar in och ut barn vid lämningar och hämtningar.

Fronesis är också en praktisk kunskap, men till skillnad från techne finns inte möjligheten att beskriva hur kunskapen utförs eller lärs ut. Det är inte heller fokus på framställningen utan själva görandet i sig. Aristoteles benämner den här kunskapen som klokhets och menar att fronesis är när en person resonerar och agerar för ett positivt slutresultat när det inte är kopplad till en uttalad konst (Aristoteles 2023, s. 221-223). I förskolans värld kan det handla om kunskap i omsorg, exempelvis hur man tröstar ett barn, eller vad ett barn behöver för att komma ner i varv.

Jag kommer att använda dessa begrepp för att kunna se och identifiera de synsätt och uppfattningar som pedagogerna har om beprövad erfarenhet och hur det står relation till vad Skolverket menar att den beprövade erfarenheten ska ha för syfte och hur den ska användas.

Min tolkning av begreppen som jag kommer utgå ifrån är alltså episteme som en typ av vetenskaplig kunskap där det finns ett tydligt rätt och fel. Techne som en praktknära kunskap som fokuserar på hur saker görs, men där det kan skilja sig beroende på personliga erfarenheter, som en kunskap som kan uttryckas och beskrivas men som inte alltid efterföljs på samma sätt. Fronesis som en kunskap som är svår att sätta ord på, som innefattar kunskaper i bemötande av andra människor och omsorgsfrågor.

5. Resultat

Syftet med den här studien är ta reda på hur pedagoger tolkar och beskriver att de använder sig av beprövad erfarenhet i sin verksamhet och hur deras tolkningar står i relation till Skolverkets definition av begreppet. Jag kommer nu att redogöra för de resultat enkäten gav och sedan analysera detta med de teoretiska begreppen beskriva ovan, det vill säga empty signifier, episteme, techne och fronesis.

Enkäten besvarades av 346 personer varav 14% var outbildade, 25% var utbildade barnskötare och 61% var förskollärare. De som besvarat enkäten kommer att benämnas informanter och med det nummer de fick när de besvarade enkäten.

Jag kommer att börja med att redovisa de statistiska svaren för att sedan redogöra för och analysera pedagogernas fritextsvar. Jag kommer i studien att använda ordet pedagoger som ett samlingsnamn för alla yrkeskategorier och använda BE som en förkortning för beprövad erfarenhet.

5.1 Statistik

Utifrån de kvantitativa ja- och nejfrågorna visade det sig att 90% av pedagogerna säger sig känna till begreppet BE och 85% säger att de har jobbat med eller utgått från det i sin verksamhet.

67% säger att de har läst om BE under sin utbildning medan 22% uppger att de inte har det. 11% uppger att de inte har någon pedagogisk utbildning. Av de som har läst om begreppet under sin utbildning, 232 personer, har endast 15 av dessa studerat före 2017.

På frågan om pedagogerna har fått diskutera BE på sina arbetsplatser på till exempel arbetsplatsträffar, nätverk, arbetslagsreflektioner eller dylikt svarade 60% ja, 33% nej och 8% att de inte deltagit i dessa forum.

Majoriteten av pedagogerna berättade alltså att de känner till begreppet BE och arbetat med det. Många av pedagogerna har dessutom delgett att de diskuterat begreppet på arbetstid, på olika möten.

5.2 Definitioner av beprövad erfarenhet

Det framkommer av resultatet att pedagogerna tolkar begreppet beprövad erfarenhet på olika sätt. Jag har delat in de vanligaste svaren i fyra kategorier, som jag kommer att beskriva nedan med hjälp av dessa underrubriker: *Beprövad erfarenhet som erfarenhetsbaserad kunskap*; *Beprövad erfarenhet liknande Skolverkets definition*; *Svårigheter med beprövad erfarenhet*; *Beprövad erfarenhet och det individuella barnet/barngruppen*.

5.2.1 Beprövad erfarenhet som erfarenhetsbaserad kunskap

Den vanligaste typen av svar syftar till att beprövad erfarenhet och personlig erfarenhetsbaserad kunskap är ungefär samma sak. På frågan hur kan din personliga yrkeserfarenhet bli beprövad erfarenhet, svarar informant 153: ”Genom att jag som förskollärare utmanar och omprövar mitt sätt att organisera undervisningen och mitt sätt att arbeta.” Informant 166 skriver: ”Jag reflekterar, gör om, provar på nytt. I längden samlar jag ett helt arkiv med beprövade erfarenheter.” Informant 215 beskriver liknande i sitt svar: ”Har du testat samma sak flera gånger metodiskt med åtgärder och förändringar som går i korrelation med ditt resultat vill jag anse att du arbetar med beprövad erfarenhet.” Dessa svar beskriver alltså BE som något den enskilda pedagogen skaffar sig genom att pröva och ompröva det egna arbetssättet. De nämner inte dokumentation, systematik eller spridning, vilket skulle krävas för att få kallas beprövat enligt Skolverket (Skolverket 2025), även om vissa nämner diskussion med kollegor i det egna arbetslaget som ett steg i den beprövade erfarenheten. Informant 266 skriver till exempel: ”Genom att vi provar oss fram, observerar barnens lärande och utveckling, reflekterar tillsammans i arbetslaget och sedan dra slutsatser om vad som fungerar.” När informanterna ger exempel på hur BE används i deras praktik kommer liknande svar fram. Informant 25 skriver: ”Genom att använda bildstöd och fasta rutiner har vi sett att barnen blir lugnare. Detta bygger på våra gemensamma, prövade erfarenheter och är därför beprövad erfarenhet.” Informant 44 skriver: ”Tänker egentligen att alla delar av en vardag i förskolan på något sätt utgår från beprövad erfarenhet. Detta eftersom vi konstant utvärderar och reflekterar över verksamheten för att sedan arbeta om och ta oss framåt.” Informant 73 skriver: ”Genom att dokumentera, analysera och diskutera alla olika situationer ofta och mycket i arbetslaget anser jag att vi bygger upp en beprövad erfarenhet som används dagligen i vår verksamhet.” Det finns alltså en tanke om att man genom att diskutera i arbetslaget kan bygga upp en gemensam BE utifrån deras egna erfarenheter och arbetssätt. Det kommer också fram att pedagoger kan ta del av och arbeta efter varandras tidigare beprövade erfarenheter. Informant 105 beskriver det i sitt svar:

[...] många gånger arbetar vi efter hennes (en kollegas) beprövade erfarenhet som också nu blivit min beprövade erfarenhet. Det kan handla om hur vi bemöter utmanande barn eller hur en samling kan se ut, väldigt utbrett. (Informant 105)

5.2.2 Beprövad erfarenhet liknande Skolverkets definition

Ett återkommande tema i enkäten är att det finns en syn hos vissa pedagoger av BE som liknar den definition som Skolverket satt. Informant 113 beskriver hur de jobbat med beprövad erfarenhet vid måltiderna, då det varit en situation de tidigare upplevt stressig. Hen skriver:

[...] Genom kollegiala samtal och reflektion har vi prövat olika arbetssätt, till exempel att använda bildstöd för turordning, dämpad belysning och tydliga roller och placering bland både pedagogerna men också för barnen. Efter flera prövningar såg vi en tydlig skillnad – barnen blev mer självständiga, stämningen lugnare och måltiden blev ett tillfälle för samtal och socialt lärande. Detta sätt att arbeta har utvecklats över tid, dokumenterats och diskuterats i arbetslaget, och har därför blivit en del av vår beprövade erfarenhet kring hur vi skapar trygga och lärande måltidssituationer. (Informant 113)

Hens svar om hur de jobbar med beprövad erfarenhet innefattar alltså flera av de steg som Skolverket beskriver som beprövad erfarenhet liksom reflektion, omprövning och dokumentation, men saknar spridning utanför den lokala enheten. Informant 115 beskriver en liknande process:

I övergångar där det inte funkar för vissa barn (där det blir för rörigt/svårt att hantera situationerna eller alla moment) har vi reflekterat, diskuterat, prövat, omprövat, diskuterat igen osv för att skapa bästa möjliga förutsättningar för barnet att lyckas. (Informant 115)

Informant 15 skriver: ” På XX planerar vi undervisning i mindre grupper och med tydliga rutiner, utifrån erfarenheter som vi sett gynnar barnens trygghet och språkutveckling. Genom reflektion och dokumentation har vi utvecklat gemensamma arbetssätt som nu är en del av vår beprövade erfarenhet.” Även där kan man se beskrivningen av BE som ett begrepp som omfattar steg av reflektion och dokumentation men ingen betoning på spridning. När pedagogerna svarar på hur deras personliga yrkeserfarenheter kan bli beprövade nämner endast några att spridning till andra utanför den lokala enheten är ett steg i processen.

Informant 186 svarade: ”Genom att dokumentera, pröva i olika situationer, analysera och sprida erfarenheterna.” Informant 140 beskriver processen så här: ”Tar lång tid och mycket dokumentation för att sedan sprida det till andra som får testa det o avgöra om det blir samma resultat. Inte det lättaste alltså.”

5.2.3 Svårigheter att förstå och att arbete med beprövad erfarenhet

Ett annat tema som framkommer av fritextsvaren är svårigheterna i att förstå vad begreppet BE innebär. Informant 6 skriver som svar på hur hans personliga yrkeserfarenhet kan bli till beprövad erfarenhet: ”Oj, bra fråga. Det vet jag inte riktigt. Att vi testar det på avdelningen kanske och att vi delger andra?” På samma spår uttrycker informant 192: ”Jag vet inte riktigt om jag förstår begreppet beprövad erfarenhet och vad skillnaden på det och personlig yrkeserfarenhet är.” Många informanter beskriver på liknande sätt att det är svårt att delge exempel på hur de arbetar med BE då de är osäkra på den korrekta innebörden av begreppet. Flera informanter uttrycker också svårigheter med att arbeta med BE utifrån att det är en process som tar lång tid och att det saknas tillräckliga förutsättningar, vilka förutsättningar som skulle behövas nämner de dock inte. De beskriver även att det inte alltid finns samsyn kring vad BE innebär inom arbetslagen. Informant 268 skriver så här:

Jag tror att många missuppfattar det här med beprövad erfarenhet. Vissa äldre pedagoger jag arbetat med tänker att deras yrkeserfarenhet automatiskt räknas som beprövad erfarenhet. Under min utbildning fick vi lära oss att det inte riktigt fungerade så, utan att det krävs ett mer systematiskt och reflekterande arbetssätt för att ens erfarenhet ska räknas som beprövad. Även om jag arbetat med systematiskt kvalitetsarbete sedan min examen anser jag att det hade krävts ytterligare ett antal år för att jag skulle våga kalla min egen yrkeserfarenhet för beprövad erfarenhet.
(Informant 268)

5.2.4 Beprövad erfarenhet och det individuella barnet/barngruppen

Ytterligare en aspekt som framkommer av undersökningen syftar till BE som något kontextuellt. Att den beprövade erfarenheten är något som bör anpassas till den enskilda individen eller den aktuella barngruppen och kan behöva förändras över tid. Informant 147:

När man har jobbat längre tid och mött många olika behov och konstellationer av barn så har man testat och fått erfarenhet av att det finns många olika sätt som fungerar. Alla barn och barngrupper är olika så absolut behöver man vara flexibel

och tänka nytt hela tiden men med den beprövade erfarenheten blir det enklare.

(Informant 147)

Informant 66 uttrycker: ”Med tiden blir man mer avslappnad och gör mkt på rutin. Det gäller att inte glömma bort att förnya sig och att komma ihåg att varje barngrupp är en ny barngrupp med nya individer.” Informant 88 skriver att de arbetar med BE genom att de skapar strukturer som de vet passar barnen, alltså vem som behöver vad och när medan informant 66 lyfter att för att hitta de arbetssätt som passar den aktuella barngruppen behöver de (arbetslaget) kritiskt granska varandras erfarenheter. Det finns alltså en tanke om att ett specifikt beprövat arbetssätt inte behöver fungera på alla barngrupper. Informant 188 beskriver det som att ett upplägg inte fungerar på alla grupper eller individer och att man därför behöver pröva, analysera och göra om kontinuerligt. Informant 122 skriver också att det inte bara är arbetssätt eller medel som kan behöva skilja sig utan även själva bemötandet mot barnet/barnen.

5.3 Hur beprövad erfarenhet används av pedagogerna

På frågan om pedagogerna använder sig av BE i sin planering av undervisning svarade 70% ja, 13% nej och 17% att de inte planerar undervisning. På frågan om de tror att man kan använda BE i andra delar av verksamheten, utöver undervisningsmomenten, svarade 93% ja och 7% nej. De siffrorna stämmer överens med de exempel som pedagogerna uppger kring hur de använder BE i sin verksamhet. Endast ca 12% av exemplen handlar om hur man använder BE i undervisningssyfte. Informant 15, 43 och 142 beskriver alla att exempelvis språkutvecklande arbete fungerar bäst när man arbetar i mindre grupper och att det är något de kommit fram till genom att pröva och ompröva undervisningen och genom diskussion i arbetslagen. De övriga exemplen handlar främst om strukturer och övergångssituationer, men även dagsmoment som måltidssituationer, vila, hallsituationer och inskolningar. Informant 14 skriver såhär:

Jag tycker att man kan utgå från beprövad erfarenhet även i andra delar av verksamheten. I förskolan fungerar beprövade arbetssätt bra även under övergångar, måltider, vila och rutinsituationer. Genom att använda metoder som många pedagoger har testat och som visat sig skapa trygghet, struktur och arbetsro, kan vi underlätta vardagen för både barn och pedagoger. (Informant 14)

Även informant 44 skriver om hur BE är något som kan appliceras i rutinsituationer:

Tänker inskolning, hallsituation, matsituationen där vi testat och utvärderat oss fram till en bra metod. Tänker egentligen att alla delar av en vardag i förskolan på något sätt utgår från beprövad erfarenhet. Detta eftersom att vi konstant utvärderar och reflekterar över verksamheten för att sedan arbeta om och ta oss framåt. (Informant 44)

Det finns också ett flertal svar som syftar till att man använder redan kända modeller i sin verksamhet såsom Bornholmsmodellen, Montessori, TAKK, bildstöd, lågaffektivt bemötande eller arbetsmodeller från specialpedagog. Informant 144 skriver: "Att använda bildstöd och TAKK som stöd vid kommunikation med yngre barn eller barn med annat modersmål det underlättar språkutvecklingen och inkludering." Informant 220 skriver att de använder bildstödsschema under hela dagarna och att det är beprövat. Av det kan man ana en tanke om att material som används från kända arbetsmodeller eller från specialpedagoger räknas som BE, då man vet att det är något som testats tidigare i andra verksamheter.

Det framkommer även i informanternas exempel på hur de använder BE i sina verksamheter att det finns en tillit till kollegornas tidigare erfarenheter. Informant 214 skriver att mycket de gör baseras på hens kollegors tidigare erfarenheter. Informant 271 skriver liknande: "Vi utgår ifrån våra egna erfarenheter. Jag arbetar med personal som har lång arbetserfarenhet vilket är väldigt gynnsamt."

Den enskilda individen och hur man arbetar med den är även något som lyfts i pedagogernas exempel. Informant 33 beskriver det såhär: "Vid exempelvis övergångar arbetar vi alltid med AKK, vilket tydligt möter det enskilda barnet." Informant 86 skriver liknande men tar också upp vårdnadshavarna.

Vid inskolningar, metoder skiljdes sig åt beroende på vad för barn och vårdnadshavare det var. Vissa barn krävde längre och lugnare inskolning (vilket pedagogerna märkte ganska direkt), vilket ledde till att man lade upp det på kortare och fler dagar. Men att grundmetoden de märkte fungera för de allra flesta barnen var under en veckas tid (vilket de prövat sig fram med olika dagar, tider osv). (Informant 86)

Flera informanter tar också upp att de använder sig av BE när de arbetar med konflikthantering. Både informant 111 och 114 skriver att de försöker få barnen att lösa sina

konflikter själva genom att prata med varandra innan de som vuxna går in och löser konflikten åt dem och att det är något de kommit fram till fungerar bättre genom deras egna beprövade erfarenhet.

5.4 Analys

Jag tänker att om man upplever liknande situationer tillräckligt många gånger så får man en beprövad erfarenhet men all erfarenhet liksom forskning är subjektiv vilket innebär att när man sätter den i relation med människor och framförallt barn så kommer det aldrig bli likadant. Men om man fått ett liknande resultat så har man ramar att utgå ifrån. (Informant 245)

Episteme beskrivs, som jag tidigare nämnt, som den kunskap där resultatet alltid blir detsamma oavsett vem som utför processen (Aristoteles 2023, s. 219). Precis som informant 245 skriver så skulle man kunna tänka att den vetenskapliga forskningen inom relationsbaserade områden, som förskolan, inte alltid är en exakt vetenskap. Det är svårt att hitta en arbetsprocess som alltid leder till samma resultat när den innefattar människor, då vi som individer inte alltid reagerar eller tar till oss av saker på samma sätt. Ändå skulle man kunna hävda att det är den typen av kunskap som Skolverket vill åt genom sin definition av begreppet beprövad erfarenhet. Att kräva att kunskapen, eller erfarenheterna i det här fallet, ska testas, dokumenteras, utvärderas, omprövas, systematiseras och sedan spridas vidare kan ses som ett sätt att säkerställa att kunskapen, eller erfarenheterna, inte bara fungerar för en person, ett arbetslag eller en enhet. Genom att införa en sådan process för att göra pedagogernas erfarenheter beprövade, och på så sätt göra erfarenheterna accepterade att grunda sin verksamhet på, kan ses som ett försök från Skolverkets sida att göra den praktiska kunskapen som verksamma inom förskolan besitter till en mer vetenskaplig betrodd kunskap, liksom den episteme syftar till. Alltså, om erfarenheterna genomgår dessa steg och sprids vidare till någon annan utanför den egna enheten som också testar dessa erfarenheter och de fungerar, kan man påstå att samma erfarenheter/arbetsprocesser eller undervisningar (kunskaper) kan kopieras för att få samma eller i alla fall liknande resultat.

Men är det den typen av kunskap som pedagogerna eftersöker med hjälp av BE och är det den typ av kunskap som de lägger in i sin definition av begreppet? Informant 337 skriver: "Allt är i min värld undervisning på förskolan och därför bör allt ske på en vetenskaplig grund" och en annan skriver:

Vi arbetar med språkutveckling genom smågruppssamtal i vardagssituationer. Det bygger på vår beprövade erfarenhet att barn utvecklar språket bäst i trygga,

meningsfulla samtal. Vi ser att barnen blir mer delaktiga och använder fler ord i leken. (Informant 35)

Utifrån vad informant 337 skriver så kan man tänka att det finns en starkare tilltro till den vetenskapliga grunden, då det begreppet kanske allmänt anses ha en starkare koppling till den epistemiska kunskapen än vad BE anses ha och därför är mer värd i ett kvalitativt arbete. Att man särskiljer begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är någonting flera informanter uttrycker. Att undervisningen i högre grad vilar på vetenskaplig grund och att övriga delar av verksamheten, som omsorgsdelar och rutinsituationer, är det som anses vila på beprövad erfarenhet. Av informant 35:s citat kan man ändå ana att det finns en tilltro till att begreppet BE även kan innefatta en typ av kunskap liknande epistemisk område, genom att hen uttrycker att den beprövade erfarenheten gjort att de kommit fram till att mindre grupper är språkutvecklande. Alltså har de kommit fram till ett arbetssätt där samma procedur kan ge liknande resultat.

Om meningen med BE är att ta vara på den praktiska kunskapen som pedagogerna besitter, som Skolverket har uttryckt är tanken med den beprövade erfarenheten (Skolverket 2025), kanske man inte ska ha den typen av process som nu krävs för att göra erfarenheterna beprövade. Majoriteten av informanterna uttrycker en tolkning av begreppet BE likställd med erfarenhetsbaserad kunskap, vilket i och för sig kanske kan likställas med uttrycket praktisk kunskap, men som inte omfattar den beprövade processen. Om man tittar på resultatet utifrån kunskapsområdet *techne*, alltså det som Aristoteles menade är en praktisk kunskap som fokuserar på framställningen mer än själva görandet (Aristoteles 2023, s. 220-221) kan man se att många informanterna uttrycker tolkningar av BE inom det området.

Våra arbetssätt och de metoder vi använder baserar vi på beprövad erfarenhet. Som sagt att dela barnen i mindre grupper, arbeta med bildstod, arbeta med Takk. Vi har även forum där vi diskuterar och delar med varandra om hur vi jobbar och vad som fungerat för oss. (Informant 255)

Utifrån det informant 255 skriver kan man se att det finns en tanke om att BE kan ge en metod och arbetssätt för hur man kan arbeta i verksamheten, även om det är oklart om hen syftar till att de använt sig av beprövad erfarenhet som de hittat utanför sin enhet eller om hen menar arbetslagets erfarenhetsbaserade kunskap. Oavsett så kan man koppla kunskapen som hen menar kommer från BE till kunskapsområdet *techne*. Att den beprövade erfarenheten är det tillvägagångssätt man kan använda sig av i praktiken, även om man till skillnad från den epistemiska kunskapen, inte alltid förväntar sig samma resultat. Man kan också tolka det

informant 255 skriver som en tilltro till att kunskapen som förmedlas med BE går att lära ut, precis som kunskapen i techne syftar till, genom hens kommentar om att man diskuterar och lär av varandra genom olika forum.

Den här typen av kunskap beskrivs av flera informanter. De skriver att man kan hitta mallar och strukturer för hur saker kan/ska fungera, såsom hur vilan ska vara utformad, hur många man bör vara i hallen samtidigt, hur ett utvecklingssamtal ska hållas och så vidare. Informant 91 beskriver det såhär: "Exempelvis är vilan på min förskola utformad efter vad vi har för beprövad erfarenhet kring hur den ska gå till, längd, gruppstorlek och material som fungerat tidigare." och informant 312 såhär: "Vi arbetar i mindre grupper vilket vi ser ger barnen större möjlighet till deltagande, avkoppling och större möjlighet för pedagoger att interagera och stötta barnen i olika situationer." Man kan i dessa citat se en tanke kring att meningen med den beprövade erfarenheten ligger i planerandet inför en handling, alltså i utformandet av vilan eller gruppindelningarna, innan själva aktiviteterna genomförs. Därav kan man hävda att dessa pedagoger ser på BE som ett begrepp som omfattar kunskapen som beskrivs som techne, den kunskap som handlar om kunnandet som behövs innan själva genomförandet av handlingar. Aristoteles menade också att techne är en kunskap som kan beskrivas och delas med andra, och att dela sin kunskap vidare är något många informanter lyfter i samband med hur de beskriver att de använder sig av BE.

Jag antar att det jag själv tar med mig från min erfarenhet går att diskutera med andra. Exempelvis om man byter arbetsplats så kan arbetssätt & annat tas med till nya platsen och diskutera & testa med de nya kollegorna för att förbättra sin arbetsyta. (Informant 82)

Vi provar oss fram i ett samhälle som förändras, här blir vårt analysarbete viktig grund för kommande arbete. Vad fungerade bra/ mindre bra. Vad arbetar vi vidare med som beprövad erfarenhet, vad gav goda resultat? (Informant 88)

Det som är viktigast är det kollegiala lärandet, och att i arbetslaget dela erfarenheter och upplevelser för att göra erfarenheterna beprövade. Testa, gör fel, gör rätt, analysera, diskutera. (Informant 150)

Ovanstående citat förmedlar pedagogernas syn på att deras erfarenheter går att överföra till andra genom samtal, diskussion och reflektion och att de på så sätt kan bidra till en ökad gemensam kunskap och vidare hitta nya strukturer, metoder och arbetssätt att arbeta utifrån och att det är det primära användningsområdet för BE.

Att det också finns en syn på varje individ och barngrupp som unik är även det något som framkommer i resultatet. Informant 118 beskriver det som att en metod, ett arbetssätt eller ett upplägg inte fungerar på varje barn eller grupp, utan att man hela tiden behöver se den unika

individens eller gruppens behov och ompröva och testa nytt. Informant 122 skriver liknande men betonar också att bemötandet kan behöva anpassas efter varje barn, inte bara metoden eller arbetssättet. En annan informant beskriver att de arbetar med BE på dennes arbetsplats såhär:

I dagsläget jobbar jag i en femårsavdelning, väldigt tuff barngrupp dem har många känslor som framhävs på ett väldigt dåligt sätt. Vi markerar tydligt om och om igen och håller väldigt tydliga gränser. Detta prövar vi om och om igen, visa dagar funkar bättre medan andra dagar sämre. (Informant 67)

Vad är det som gör att det arbetssätt som informant 67 beskriver fungerar bättre vissa dagar och sämre andra? Om man tänker att de använt ett arbetssätt utifrån en BE, varför ger inte arbetssättet ett kontinuerligt resultat? Kan det handla om det som informant 122 skriver om bemötande? Att det behöver anpassas utifrån individ, grupp eller situation? Informant 141 ger ett exempel på hur denne använt sig av BE i en konflikthantering:

När ett barn skrek och slängde sig på golvet kunde jag på grund av beprövad erfarenhet tolka barnet och förstå att en frustration fanns när andra barn ville hjälpa till. Barnet ville inte ha hjälp, barnet kunde själv. (Informant 141)

När informant 141 skriver att hen utgår från BE i ovanstående exempel får man utgå från att hens syn på BE är detsamma som erfarenhetsbaserad kunskap. Detta då det är svårt att se att en sådan specifik situation som hen beskriver kan ha genomgått de steg i processen som utifrån Skolverkets direktiv krävs för att få kategoriseras som BE. Men vad är det för kunskap som denne informant lägger in i begreppet BE i den här beskrivningen? Hen beskriver att på grund av BE, eller tidigare erfarenheter, kan hen tolka barnets vilja i situationen, även om barnet inte uttryckte det i ord själv. Aristoteles (2023, s. 221-223) beskriver fronesis som det kunskapsområde där man själv kan ha svårt att sätta ord på sin kunskap. Det är den typen av kunskap som sker i handlandet utan en förbestämd mall, där man agerar nästan automatiskt utifrån tidigare egen erfarenhet. Om man tänker på situationen som informant 141 beskriver så skriver hen inte ut vilken typ av tidigare erfarenhet som lett till dennes agerande och tolkande av barnet och ger inte heller någon beskrivning av hur någon annan skulle kunna hantera en liknande situation för att nå samma goda resultat. Kanske är det just den fronesiska kunskapen som informant 141 använder sig av i detta exempel och kanske är det också den typen av kunskap som gör att resultatet av informant 67:s arbetssätt med tydliga gränser inte får samma resultat varje dag. Det kan naturligtvis vara många saker som påverkar det ojämna resultatet med arbetssättet informant 67 beskriver, men om man analyserar exemplet ur ett

fronesiskt kunskapsperspektiv skulle det kunna handla om att den fronesiska kunskapen hos pedagogerna skiftar, att de kan ha olika kompetenser i den typ av kunskapen. Även om pedagogerna utgår från ett arbetssätt som beskriver hur man kan använda tydliga gränser i barngrupper utifrån en beprövad erfarenhet, så kan resultatet variera beroende på pedagogernas och barnens dagsform, och vilken kunskap pedagogerna har om hur de behöver anpassa gränsdragningarna i de aktuella situationerna. Det kanske inte kan ske på samma sätt varje gång för att nå bästa resultat, utan hur man förmedlar dessa gränsdragningar kanske behöver anpassas beroende på tidpunkt på dagen, gruppkonstellationer och tidigare händelser eller konflikter i gruppen. Dessa saker är svåra att förutse och planera utifrån en mall och kräver därför en speciell kompetens, en typ av fingertoppskänsla, hos pedagogen som är svår att lära ut eller läsa sig till. Informant 75 beskriver just det såhär: "I rutinsituationerna är den beprövade erfarenheten så värd. Den är svår att läsa sig till och du måste öva och pröva dig fram för att nå de strategier och rutiner som passar bäst för dig." Utifrån dessa resultat kan man se att det finns en diskurs kring BE som ett sätt att hitta eller forma nya strukturer, arbetssätt och modeller, men också en diskurs kring att den beprövade erfarenheten är den typ av erfarenhet den enskilda pedagogen eller ett arbetslag samlar på sig och arbetar utifrån. Informant 105 ger en definition av BE som ett begrepp som innefattar praktisk kunskap genom att skriva: "Beprövad erfarenhet används genom att våga prova metoder och förlita sig på sitt eget omdöme." Genom att prova olika metoder använder man kunskaper i det praktiska området techne, men genom att hen också nämner att förlita sig på sitt eget omdöme kan man tänka att det finns ett behov av att använda sig av de kunskaper man har i det praktiska området fronesis också. Frågan är bara hur man ska göra för att lära ut eller sprida vidare dessa kunskaper som är så svåra att sätta ord på eller förmedla?

Ett användningsområde för BE i verksamheterna som lyfts av flera informanter är vid toalettsituationerna, blöjbyten och framförallt när man ska få barnen blöj fria. Här kommer två lite kontrasterande exempel på hur pedagoger tänker kring att få barn att sluta med blöja:

Vi har ett barn som inte vill sluta med blöja. (Barnet går utan blöja men säger till när den behöver göra sina behov och då sätter vi på blöja tills den är klar och sen tar vi bort den igen) Och i samråd med VH (vårdnadshavare) så har vi bestämt att barnet endast får ha blöja på sig inne på toaletten, för att göra tiden med blöja på lite tråkig för att hjälpa till att motivera barnet att gå på toaletten. Har inte under utbildningen lärt oss om hur man ska få barn blöj fria, men genom att man mött det med flera barn under tiden man jobbat så har man börjat lära sig vad som kanske kan fungera.
(Informant 226)

Exempelvis när jag pott-tränat barn tidigare har jag gett mycket positiv förstärkning vid minsta framgång vilket resulterade i att barnet gick framåt och kände sig uppmuntrad. Det tar jag med mig till nästa tillfälle att det fungerade. Beprövad erfarenhet. (Informant 315)

Informant 226 menar att genom att göra tiden med blöja lite tråkig kan barnet eventuellt bli blöjfritt snabbare, medan informant 315 menar att man kan hjälpa barnet bli blöjfritt snabbare genom bekräftelse och positiv förstärkning. Denna motsägelse förstärker bilden av att pedagogerna tolkar begreppet beprövad erfarenhet på olika sätt, men det tydliggör också det fokus på den fronesiska kunskapen som beskrivits tidigare. Båda informanterna utgår i dessa exempel från egna tidigare erfarenheter kring vad som fungerat i dessa situationer samtidigt som ingen av informanterna nämner hur de gjort som ett exakt arbetssätt, vilket gör att man kan tolka det som att de agerat utifrån en praktisk kunskap men också kontextberoende till det enskilda barnet. Man kan också tolka det som att pedagogerna genom att samla på sig flera sådana här erfarenheter till slut kan komma fram till ett arbetssätt att utgå från i kommande situationer, varpå man då skulle kunna hävda att de istället faller in under kunskapsområdet för techne.

Tolkningarna och användningsområdena för BE som pedagogerna beskriver faller sällan in under endast ett av de tidigare beskrivna kunskapsområdena (episteme, techne och fronesis) utan sammanfaller flertalet gånger inom två av dessa och i vissa fall alla tre. Genom nedan citat kan vi se ett exempel på detta:

Vid undervisning, man använder sig ofta av vetenskap som grund för innehållet men sättet man använder att lära ut på grundar sig ofta i beprövad erfarenhet för den specifika barngruppen. (Informant 246)

Av denna formulering kan man tolka att undervisningens innehåll kopplas till kunskapen som beskrivs i episteme, genom att man utgår från vetenskaplig forskning. Hur man lär ut i undervisningssituationen kan kopplas till kunskapen i techne genom att den utgår från exempelvis en metod/mall man kommit fram till genom beprövad erfarenhet. Den sista kommentaren om den specifika gruppen och att man kan behöva lära ut utifrån den aspekten, att varje barngrupp kan ha olika behov, kan kopplas ihop med den kunskapssyn som beskrivs som fronesis. Alltså att hur man lär ut i undervisningssituationen också kan behöva justeras utifrån det aktuella behovet, vilket man inte alltid kan förutse eller planera inför. Det ställer krav på att pedagogen kan förstå, tolka och agera utifrån det behovet i samma stund som det behovet uppstår eller visar sig.

Att pedagogernas tolkningar av BE är många och olika framgår tydligt av resultatet. Vilken typ av kunskap som pedagogerna eftersöker och vill komma åt med hjälp av BE skiljer sig också åt, som analysen ovan påvisar. Empty signifier är det begrepp som Ramsey (2025, s. 6) använder för att betona avsaknaden av mening i ett begrepp och menar vidare att när ett begrepp saknar en specifik mening kan det fyllas med olika innebörd beroende på behov. Om man tittar på resultatet i denna studie kan man tydligt se att BE har blivit ett begrepp som fyllts på med olika betydelser beroende på hur det specifika eller individuella behovet ser ut. Även om Skolverket har satt en specifik mening för begreppet BE, används det inte utefter den av någon som deltagit i denna studie, om man ska utgå från vad pedagogerna uttryckt i svaren. Om det beror på att behovet för BE som Skolverket vill att det ska användas inte går i linje med pedagogernas behov av den eller om det är för att pedagogerna helt enkelt inte fått/tagit till sig av Skolverkets intention med BE är svårt att säga. I denna studies resultat framkommer flera diskurser kring beprövad erfarenhet. Nedan följer en redovisning för de mest återkommande diskurserna som framkommit och ett citat som förtydligar hur dessa beskrivits av pedagogerna.

- Diskurs om BE som ett kollegialt utbyte av erfarenheter: “Min åsikt eller min erfarenhet kan inte vara den enda sanningen. men jag kan genom min egen yrkeserfarenhet inspirera och utveckla tillsammans med andra skapa nya metoder eller strategier som baseras på beprövad erfarenhet.” (Informant 219)
- Diskurs om BE som ett sätt att hitta eller komma fram till arbetsmetoder eller mallar: “I förskolan har vi märkt att övergångar, som att gå in från uteleken, ofta skapar oro. Genom att använda bildstöd och fasta rutiner har vi sett att barnen blir lugnare. Detta bygger på våra gemensamma, prövade erfarenheter och är därför beprövad erfarenhet.” (Informant 25)
- Diskurs om BE som analysverktyg: “Genom att man dokumenterar och skriver ner saker som fungerar bra och inte bra. Testar sig fram och skapar sig olika erfarenheter.” (Informant 101)
- Diskurs om BE som erfarenhetsbaserad kunskap: “Jag reflekterar, gör om, provar på nytt. I längden samlar jag ett helt arkiv med beprövade erfarenheter.” (Informant 166)

- Diskurs om BE som något föränderligt och kontextuellt: “Genom att jobba med olika barn och pedagoger så kommer man behöva jobba på olika sätt och testa sina kunskaper, utvärdera och prova igen. Varje gång barngrupperna ändras eller arbetslagen byts ut så måste man diskutera och prova de som funkar för just oss” (Informant 190)
- Diskurs om BE som något man inte riktigt förstår sig på: “Jag vet inte om jag riktigt förstår begreppet beprövad erfarenhet och vad skillnaden på det och personlig yrkeserfarenhet är.” (Informant 192)

Utifrån dessa diskurser kan man se att begreppet beprövad erfarenhet fyllts med olika mening utefter de olika behov och perspektiv pedagogerna har, vilket är det som Ramsey menar definierar en empty signifier.

Det skulle, utifrån denna studies resultat, te sig svårt att på en nationell nivå säkerställa om förskolan i Sverige är likvärdig då studiens resultat visar att pedagogerna i studien inte tolkar eller arbetar med beprövad erfarenhet utefter Skolverkets riktlinjer. Om pedagogerna använder begreppet beprövad erfarenhet som de gör i denna studie, även när de arbetar och bedömer sina verksamheter i exempelvis de systematiska kvalitetsarbetsrapporter, går det inte att jämföra deras svar kring huruvida deras verksamheter vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet då resultatet tydligt visar att pedagogerna tolkar beprövad erfarenhet på skilda sätt. Främst som erfarenhetsbaserad kunskap som inte genomgått någon typ av kvalitetssäkring genom att den testats av andra verksamma utanför den egna enheten som Skolverket menar krävs. Det betyder dock inte att den praktiska kunskap som Skolverket också menar ska tas tillvara på inte finns i verksamheterna. Resultatet visar att väldigt många arbetar på liknande sätt, exempelvis nämner många informanter att de delar in barngruppen i mindre grupper när de går in i hallen, då det utifrån deras erfarenhet skapar en bättre lärmiljö. När informanterna, oberoende av varandra, beskriver detta i svaren skriver de att de kommit fram till detta arbetssätt genom BE fast det de egentligen skriver är att de kommit fram till detta utifrån egen erfarenhet och samtal i arbetslagen. Så när de säger att de arbetar utifrån BE stämmer det inte enligt Skolverkets definition för att få räknas som BE, då det arbetssättet inte genomgått steget med vidare spridning och därför inte testats och utvärderats av andra. Fast jag som avläsare av resultatet kan se att det egentligen är testat av andra, genom att informanterna beskriver att de arbetar efter samma metod utifrån deras egna erfarenheter även om de inte delat det med varandra. En informant beskriver det såhär:

När vi organiserar verksamheten, exempelvis genom erfarenhet är det inte det mest gynnsamma att alla barnen befinner sig i kapprummet samtidigt. Utan det jag upplever blir bäst för alla är att barnen är uppdelade i mindre grupper vid på och avklädning. Det har jag tagit med mig som en beprövad erfarenhet och utgår ifrån vid den rutinsituationen. (Informant 204)

Det denna informant beskriver skulle inte räcka för att räknas som beprövad erfarenhet enligt Skolverket, då arbetssättet endast utgår ifrån denne informants egen erfarenhet. Men då det finns tio andra informanter som skriver att de arbetar på samma sätt skulle man kunna hävda att arbetssättet att dela in barnen i mindre grupper i hallen ändå är beprövat, genom att det är ett arbetssätt som prövats och utvärderats som lyckat i flera verksamheter. Det visar att den praktiska kunskapen finns och utgör en grund i förskolorna, men dokumenteras inte och sprids vidare på det sätt som Skolverket önskar.

Att det finns en förvirring kring vad BE egentligen innebär framkommer av informant 221:s svar på frågan om hur hen arbetar med BE:

Jag har inget sådant exempel utifrån att jag inte tror att de flesta använder begreppet korrekt. Mina kollegor anser att det räcker att det funkat en gång för att sedan kalla det beprövat, vilket jag inte håller med om. (Informant 221)

Även informant 303:s svar på hur dennes personliga yrkeserfarenhet skulle kunna bli till beprövad erfarenhet visar på en förvirring kring begreppet:

Det skulle vara om den dokumenteras, undersöks, utvärderas och jämförs med andra, tror jag. Det vet jag inte riktigt hur det skulle gå till. Kanske om man ingår i en forskningsstudie som har det som syfte? (Informant 303)

Detta pekar på att den praktiska kunskapen inom förskolan finns och används, men att den inte kan passera som beprövad enligt Skolverket. För att tydliggöra definitionen för vad som räknas som beprövad erfarenhet hade det kanske räckt med en förklaring utskriven i läroplanen i anslutning till att begreppet nämns. Alltså vad och vilka steg som krävs för att man ska kunna säga att man arbetar med beprövad erfarenhet. De skulle exempelvis kunna se ut såhär i läroplanen:

Utbildningen i förskolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och lägga grunden för ett livslångt lärande. Beprövad erfarenhet innebär att arbetssätt, metoder eller

förhållningssätt ska ha prövats och omprövats, dokumenterats, utvärderats och även prövats med goda resultat på fler än en förskoleenhet av verksamma pedagoger.

Genom att tydligt beskriva vad begreppet BE innebär i läroplanen, som är det styrdokument alla förskolor utgår ifrån, kan man öka chansen att fler pedagoger använder begreppet utifrån Skolverkets ramar.

6. Diskussion och slutsatser

Syftet med den här undersökningen är ta reda på hur pedagoger tolkar och använder sig av beprövad erfarenhet i sin verksamhet och om deras tolkningar står i relation till Skolverkets definition av begreppet. Resultatet visar att det finns många tolkningar av begreppet och att det vanligaste är att använda beprövad erfarenhet likställt med erfarenhetsbaserad kunskap eller personliga yrkeserfarenheter. Studiens kvantitativa del visade att nittio procent av pedagogerna säger sig känna till begreppet BE och att åttiofem procent säger sig ha arbetat med eller utifrån BE. Dessa siffror kontrasterar det resultat som visas av de kvalitativa frisvaren i undersökningen. De svaren indikerar att pedagoger inte tolkar eller använder begreppet efter Skolverkets definition. Detta trots att 217 personer som läst om beprövad erfarenhet i sin utbildning studerade från 2017 och framåt. Alltså tidigast sju år efter begreppets skrevs in i skollagen 2010, vilket gör att det är svårt att se att de olika tolkningarna skulle handla om att det är ett nytt begrepp.

En av de största skillnaderna i pedagogernas tolkning gentemot Skolverkets definition är betoningen på stegen i processen, som Skolverket använder för att erfarenheterna ska beprövas. Pedagogerna nämner i hög grad diskussion och reflektion, till viss grad dokumentation men knappt någon lyfter spridning utanför den egna enheten. Även om det finns ett fåtal svar om hur man ska sprida erfarenheterna så skiljer sig detta resultat mot det resultat som Bergmark & Hansson (2020, s. 9-10) fick fram i sin studie om att lärare är kritiska till steget med spridning inom beprövad erfarenhet. Det som de lyfter som svårigheter med BE i sin studie, alltså själva steget med spridning, lyfts troligtvis inte i denna studie på grund av att informanterna inte är medvetna om att det är ett steg i processen för att erfarenheterna ska räknas som beprövade. Bergman & Westmans (2022, s. 9-10) studie visade att förskollärare hade svårt att definiera begreppet BE till fullo, vilket till viss del visar sig även i denna studies resultat, även om informanterna i denna studie upplevde en kännedom om begreppet BE så överensstämde svaren till väldigt liten del med begreppets tilltänkta definition. Skolforskningsinstitutet (2022, s. 8) skriver i sin rapport att det kan vara svårt att ta ett forskningsresultat och direkt överföra det till en undervisningssituation och att man för att göra det behöver använda sina praktiska kunskaper. Det går hand i hand med resultatet i denna studie, som visar att det finns en tanke om att den vetenskapliga grunden är det som utgör planeringen inför undervisningen, men att BE är det som hjälper en med hur man kan lära ut i undervisningssituationen. Resultatet i denna studie visar liknande svar som det som Sivhed (2025, s. 142-143) skriver om beprövad erfarenhet som i beroendeposition till

vetenskaplig grund för att få ett reelt akademiskt värde. Informanterna uttrycker i enkäten en diskurs kring hur den beprövade erfarenheten i högre grad tillhör omsorgsfrågorna och den vetenskapliga grunden i högre grad tillhör undervisningen, vilket ofta är den som värderas högst. Vad som gör att den distinktionen görs av pedagogerna framgår inte helt tydligt, men en anledning man kan ana är den otydlighet som finns i begreppet beprövad erfarenhet, vad det är och hur det ska tolkas, arbetas med eller hittas. Om man ska utgå från vetenskaplig grund finns det ett enkelt sätt att göra det. Man söker i en databas efter aktuell forskning inom relevant ämne, så har man en vetenskaplig grund att planera undervisningen efter, medan den beprövade erfarenheten är svår att leta efter. Hade det funnits liknande databaser för att söka efter "färdiga" beprövade processer, såsom det finns för vetenskapliga artiklar, hade kanske arbetet med BE och det akademiska värdet för BE sett helt annorlunda ut?

De studier som jag beskrivit under rubriken tidigare forskning har alla utgått från lärare eller förskollärare. Till skillnad från dem hade jag en fundering inför denna undersökning om det kunde vara så att utbildningsgraden hade någon betydelse i arbetet med BE och beslöt därför att enkäten skulle eftersöka svar från pedagoger i yrkeskategorierna förskollärare, utbildad barnskötare och utbildad barnskötare, då alla dessa är verksamma i förskolan och ska arbeta för utbildningens likvärdhet genom att bland annat se till att styrdokument som läroplanen efterföljs. Fem procent av de förskollärare som svarat på enkäten uppgav att de inte arbetat med eller utifrån beprövad erfarenhet i den kvantitativa delen av undersökningen. Det är en lägre siffra än de trettio procent av utbildade barnskötare eller de trettioen procent av de utbildade barnskötare som också uppgav att de inte arbetat med eller utifrån BE. När man ställer detta mot de mer kvalitativa svarens motsägande resultat är det svårt att dra några tydliga slutsatser av dessa siffror, men det ger ändå en indikation på att förskollärare i högre grad upplever att de har koll på och använder sig av BE än de övriga yrkeskategorierna.

Även om denna studie är liten i omfång så ger den ändå en indikation om att Skolverkets tanke om vad beprövad erfarenhet är och hur den bör användas i verksamheterna inte går i linje med pedagogers tankar om detsamma. Den visar även vissa liknande resultat som tidigare forskning, främst kring de svårigheter som lyfts med begreppet. Det gör att det finns ett behov av vidare forskning på detta område, både för att se om denna studies resultat av hur pedagoger tolkar och använder BE är tillförlitligt men också hur man skulle kunna tydliggöra begreppet för de verksamma inom förskolan. Skulle det vara önskvärt att ändra processen för

att få den beprövad? Kan man byta ut begreppet mot praktisk kunskap? Bör man införa en kunskapsbank för beprövad erfarenhet?

Att denna studie använde en mixed method med både kvantitativa och kvalitativa svarsalternativ gav intressanta resultat, men vid vidare forskning i ämnet skulle det vara intressant att använda en mer renodlad kvalitativ metod med intervjuer för att få mer djupgående svar kring pedagogernas tolkningar och även möjlighet att ställa följdfrågor, då denna studie begränsades av ett svar per fråga och ingen möjlighet att be om eventuellt förtydligande eller att ställa fortsatta följdfrågor på intressanta eller otydliga citat.

Referenslista

Otryckta källor. Anonym enkät, 346 respondenter. 2025. Södertörns Högskola

Aristoteles. (2023). *Nikomachiska etiken*. Stockholm: Thales

Bergmark, U. & Hansson, K. (2020). How teachers and principals enact the policy of building education in Sweden on a scientific foundation and proven experience: challenges and opportunities. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65(3), s. 448-467. doi: [10.1080/00313831.2020.1713883](https://doi.org/10.1080/00313831.2020.1713883)

Bergmark, U. & Westman, S. (2022). Att utveckla undervisning i förskola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet: förskollärares professionella lärande i ett aktionsforskningsprojekt. *Utbildning & lärande*, 16(1), s. 7-26. doi: 10.58714/ul.v16i1.11290

Braun, V. & Clarke, V. (2008). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), s. 77 – 101. DOI: [10 1191/1478088706qp063oa](https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa).

Lpfö 18, Läroplan för förskolan. (2018). Stockholm: Skolverket.

Lpfö 25, läroplan för förskolan 2018: reviderad 2025. (2025). 2. Uppl. Stockholm: Skolverket

Löfdahl Hultman, A. (2021). God forskningssed - regelverk och etiska förhållningssätt. I: Löfdahl Hultman, A. & Ribaeus, K. (red.). *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. 2 uppl. Stockholm: Liber. s. 31-41.

Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur

Pröckl, M. (2020). *Tyngd, sväng och empatisk timing: förskollärares kroppsliga kunskaper*. Huddinge: Södertörns högskola.

Ramsey, S. (2025). Laclau and Mouffe's Discourse Theory: Professionalism as an Empty Signifier for Nursing. *Nursing Philosophy*, 26(4), s. 1-10. Doi: 10.1111/nup.70034

SFS 2010:800. *Skollag*.

Sivhed, E. (2025). *Vetenskapligt beprövad erfarenhet: lärares kunskapsbehov i relation till ULF-initiativet*. Diss. Lund: Lunds universitet, 2025

Skolforskningsinstitutet. (2022). *Erfarenheter av att använda forskning för undervisning-tillvägagångssätt, möjligheter och utmaningar*. Skolforskningsinstitutet fördjupar 2022:01. Solna: Skolforskningsinstitutet.

Skolverket (2025). *Det här är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet*
<https://www.skolverket.se/kompetensutveckling/vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/det-har-ar-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet>

Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Bilagor

1. Vad är din utbildningsnivå/Vad är du anställd som? Outbildad barnskötare, Utbildad barnskötare, Förskollärare
2. Känner du till begreppet ”Vetenskaplig grund”? Ja, nej
3. Har du arbetat utifrån vetenskaplig grund? Ja, nej
4. Känner du till begreppet ”Beprövad erfarenhet”? Ja, nej
5. Har du arbetat med eller utgått från beprövad erfarenhet i din verksamhet? Ja, nej
6. Har du under din utbildning fått läsa om eller diskutera kring begreppet beprövad erfarenhet? Ja, nej, har inte en pedagogisk utbildning
7. Om ja, när gick du din utbildning? Fritext
8. Har ni diskuterat beprövad erfarenhet på din förskola? Exempelvis på APT, nätverksträffar, arbetslagsreflektioner eller dylikt? Ja, nej, deltar inte i dessa
9. När du planerar din undervisning, utgår du från vetenskaplig grund? Ja, nej, planerar ej undervisning
10. Om ja, ge ett exempel på hur: Fritext
11. När du planerar undervisning, utgår du från beprövad erfarenhet? Ja, nej, planerar ej undervisning
12. Om ja, ge ett exempel på hur: Fritext
13. Tänker du att man i andra delar av verksamheten, utöver undervisningsmomenten, som i övergångar, vila osv, kan utgå från beprövad erfarenhet? Ja, nej
14. Beskriv ett exempel där du/ni jobbar med eller har utgått från beprövad erfarenhet på din förskola: Fritext
15. Hur kan din personliga yrkeserfarenhet bli beprövad erfarenhet? Fritext
16. Hur stor del av verksamheten du arbetar i skulle du uppskatta baseras på vetenskaplig grund? 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 %? Vet ej
17. Hur stor del av verksamheten du arbetar i skulle du uppskatta baseras på beprövad erfarenhet? 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 %? Vet ej